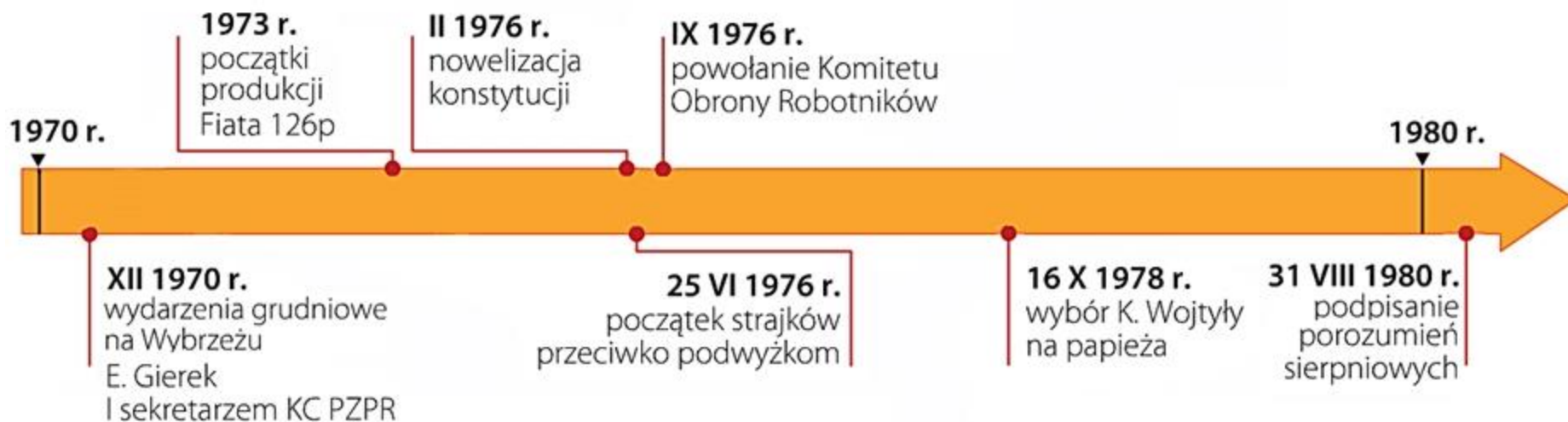

PRL w latach siedemdziesiątych

Polska pod rządami Edwarda Gierka

Oś czasu

LEGENDA
skala 1 : 3 400 000

- Państwa należące do Układu Warszawskiego powstałego w 1955 roku
- Państwa członkowskie NATO (założonego w 1949 roku), przyjęte do 3 października 1990 roku (NATO połączyła się z RFN)
- Pozostałe państwa europejskie
- Pozostałe państwa poza Europą
- Strefy okupacyjne w Niemczech - strefa sowiecka
- strefa amerykańska
- strefa francuska
- strefa brytyjska
- Granice państw
- Granice republik w ZSRS
- „Żelazna kurtyna”
- Państwa członkowskie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) powstałej w 1949 roku
- Państwa założycielskie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWS), założonej w 1952 roku oraz Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG) i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EWEA, EURATOM), powstałych w 1958 roku
- Państwa, które przyjęły pomoc w ramach Planu Marshalla od 1948 do 1952 roku
- Państwa, które przyjęły pomoc w ramach Planu Marshalla od 1949 roku
- Interwencja ZSRS w innych krajach Układu Warszawskiego

OPRACOWANIE WYDARCA ©
MAPY POLSKIE
 WYDZIAŁ GEOGRAFICZNY
 WYDZIAŁ GEOGRAFICZNY
 WYDZIAŁ GEOGRAFICZNY

Notatka z lekcji

1. Terminy: „druga Polska”, „propaganda sukcesu”, ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju.
2. Postaci: Edward Gierek, Piotr Jaroszewicz, Andrzej Wajda, Krzysztof Zanussi, Krzysztof Kieślowski.
3. „Druga Polska” Edwarda Gierka;
 - a. inwestycje gospodarcze,
 - b. zakup nowych licencji i technologii,
 - c. zaciąganie kredytów przez państwo - wzrost zadłużenia Polski.
4. Poprawa stosunków z Kościołem.
5. Niepowodzenia gospodarcze;
 - a. ukryte bezrobocie.
6. „Propaganda sukcesu”.
7. Nowelizacja konstytucji.

Pojęcia

„Druga Polska” - propagandowe hasło ekipy Edwarda Gierka, zakładało zmodernizowanie Polski, tak aby standard życia ludności dorównywał standardowi zachodniemu;

Ukryte bezrobocie - w czasach PRL-u każdy miał pracę i dostawał za nią wynagrodzenie. Ze względów politycznych w zakładach zatrudniano pracowników ponad rzeczywiste potrzeby. Wpływało to na podnoszenie kosztów produkcji i demoralizację pracowników.

„Czy się stoi, czy się leży pięć tysięcy się należy”

Kino moralnego niepokoju - nurt w polskiej kinematografii w latach 1976–1981. Twórcy zarzucili władzy komunistycznej tłumienie swobody twórczej filmowców, uniemożliwianie dyskusji nad problemami społeczno-politycznymi Polski.

Postaci

Edward Gierek (1913 - 2001) polski polityk, działacz komunistyczny, w latach 1970 - 1980 I sekretarz KC PZPR.

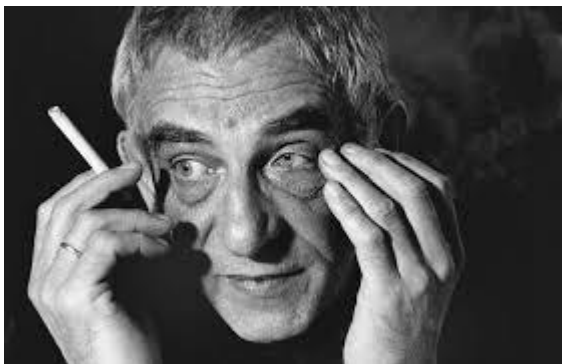

Piotr Jaroszewicz (1909 - 1992) polityk i działacz komunistyczny. Wicepremier (1952–1970) oraz minister górnictwa i następnie górnictwa węglowego (1954–1956). Generał dywizji Wojska Polskiego, prezes Rady Ministrów w latach 1970–1980.

Postaci

Krzysztof Zanussi – polski reżyser i scenarzysta filmowy, teatralny i telewizyjny, producent filmowy, publicysta, pedagog oraz filozof.
Filmy: Struktura kryształu, Struktura kryształu, Z dalekiego kraju.

Krzysztof Kieślowski (1941 – 1996) – polski reżyser i scenarzysta filmowy. Karierę rozpoczął jako reżyser specjalizujący się w filmach dokumentalnych, jednak w miarę upływu czasu zaangażował się w realizację filmów fabularnych.
Filmy: Personel, Amator, Trzy kolory

Andrzej Wajda (1926 – 2016) – reżyser filmowy i teatralny. Popularność przyniosły mu filmy inicjujące tzw. polską szkołę filmową: Kanał oraz Popiół i diament. W 2000 roku otrzymał Nagrodę Akademii Filmowej (Oscara) za całokształt twórczości.

Początki rządów Edwarda Gierka

Po wydarzeniach na Wybrzeżu (grudzień 1970 roku) Komitet Centralny PZPR całą winą za zaistniałą sytuację obarczył Władysława Gomułkę. Został on usunięty z kierownictwa partii. Funkcję I sekretarza KC PZPR objął partyjny działacz z Górnego Śląska Edward Gierek.

Strajki wygasły dwa miesiące później, gdy nowe władze cofnęły podwyżki. Sytuacja w kraju uspokoiła się.

25 stycznia 1971 roku w trakcie spotkania Edwarda Gierka ze stoczniovcami w Gdańsku padły pamiętne słowa I sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej - ***To jak, pomożecie?***

<https://www.youtube.com/watch?v=dv8TaCpoauk>

Sytuacja gospodarcza

- Styl działania nowych władz pozwoliły Gierkowi szybko uzyskać poparcie robotników. W ograniczonym stopniu nowego szefa partii poparły także środowiska inteligenckie i katolickie, po tym, jak złagodowano cenzurę oraz zezwolono na budowę nowych kościołów.
- Władze zmodyfikowały także uchwalony wcześniej plan gospodarczy. Aby zrealizować ambitne plany, zaciągnięto ogromne pożyczki, głównie w państwach zachodnich.

FIAT 126p – samochód produkowany w Bielsku-Białej od 6 VI 1973 r. – symbol „sukcesu gospodarczego” PRL za rządów Edwarda Gierka

Kino moralnego niepokoju

- Nurt powstał po wystąpieniu reżyserów Andrzeja Wajdy i Krzysztofa Zanussiego na Forum Filmowców w Gdańsku w 1975 roku. Twórcy zarzucili decydującym (tu rządzącym) blokowanie swobody twórczej filmowców, uniemożliwiające dyskusję nad aktualnymi problemami społeczno-politycznymi.
- Początek nowego kierunku wyznaczył pełnometrażowy debiut Krzysztofa Kieślowskiego „Personel” z 1976 roku, zaś po premierze filmu Andrzeja Wajdy „Człowiek z marmuru” zaczęła się jego popularyzacja (do nurtu dołączyli m.in. Agnieszka Holland i Feliks Falk).
- Akcja filmów wchodzących w skład nurtu toczy się w małych, prowincjonalnych środowiskach. Główną postacią jest młody idealista – przedstawiciel inteligencji, który próbuje przeciwstawić się lokalnym układom. W tym starciu ponosi porażkę („Aktorzy prowincjonalni”, „Barwy ochronne”).
- Nurt upadł wraz z ogłoszeniem stanu wojennego w roku 1981.

Sukcesy sportowe

Irena Szewińska, Orły Górskiego i znakomity Ryszard Szurkowski - to oni święcili triumfy na sportowych arenach w latach 70. Ulice polskich miast pustoszały, gdy siatkarze Huberta Wagnera walczyli o złoto na Igrzyskach Olimpijskich w Montrealu w 1976 roku. Ryszard Szurkowski, znakomity kolarz, w 1973 roku zdobył trzecie zwycięstwo w prestiżowym Wyścigu Pokoju.

Ryszard Szurkowski - mistrz świata w kolarstwie 1973

Mistrzostwo olimpijskie Ireny Szewińskiej z 1976 w Montrealu. Polka wygrała na 400 metrów.

Sukcesy sportowe

Orły Górskiego

(Kazimierz Górski - trener reprezentacji Polski w piłce nożnej)

3 miejsce w Mistrzostwach Świata 1974

Sukcesy sportowe

Złoty medal siatkarzy - Mistrzostwa Świata w Meksyku 1974

Jacek Wszola, skoczek w wżwyż. W 1976 roku w Montrealu zdobył złoty medal, cztery lata później w Moskwie srebrny.

ZAPAMIĘTAJ

- Celem polityki Edwarda Gierka była modernizacja i unowocześnienie kraju – budowa „Drugiej Polski”.
- W celu realizacji tych zamierzeń, zaciągano kredyty, które przeznaczano na inwestycje i konsumpcję.
- W początkowym okresie „dekady Gierka” poprawiło się zaopatrzenie w sklepach, rozwijało się budownictwo mieszkaniowe (tzw. wielka płyta).
- Za pomocą propagandy umacniano w Polakach przekonanie o dynamicznym rozwoju kraju „propaganda sukcesu”.
- Wiele inwestycji tego okresu było nietrafionych, kosztownych oraz energochłonnych.
- W 1976 roku przeprowadzono w Sejmie nowelizację Konstytucji PRL.
 - Polska jest państwem socjalistycznym,
 - przyjaźń z ZSRS jest nierozzerwalna,
 - PZPR jest przewodnią siłą narodu.
- W 1980 roku Edward Gierek został zmuszony do ustąpienia ze stanowiska I sekretarza PZPR.

Pytania utrwalające

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów,
- kim byli i jakie pełnili funkcje: Edward Gierek, Piotr Jaroszewicz,
- opisz okres rządów Edwarda Gierka,
- wyjaśnij, dlaczego polityka gospodarcza Edwarda Gierka zakończyła się niepowodzeniem,
- przedstaw okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.
- na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka,
- przedstaw zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka.
- wyjaśnij co to było kino moralnego niepokoju i wymień związanych z nim twórców.